
Primus láká na UK špičkové mladé vědce, cílí na ERC granty

Primus láká na UK špičkové mladé vědce, cílí na ERC granty

Vlastenecký sál se ve středu 15. ledna takřka zaplnil. Do historické budovy Karolina totiž zamířily desítky řešitelů, ale i budoucích zájemců o interní program *Primus*, jehož pátým ročníkem Univerzita Karlova láká skvělé mladé vědce k zakládání vlastních skupin.

„Letos už zahajujeme pátý ročník *Primusu*. Když jsme před šesti lety s mým týmem začínali, diskutovali jsme kromě tradičních způsobů podpory výzkumu o dalších formách. Chtěli jsme k nám lákat nové, osvěžující nápady a podpořit týmy s mezinárodními zkušenostmi,“ řekl na úvod rektor UK **Tomáš Zima**, jenž třetí výroční setkání s názvem *Primus Day* uvedl.

Všem účastníkům Zima následně popřál úspěch v budoucích grantových soutěžích, zvláště v těch pořádaných Evropskou výzkumnou radou (ERC), na něž se mají příjemci interních podpor cíleně zaměřovat. UK dává na unikátní program zhruba devadesát milionů korun ročně. Jde o atraktivní a otevřenou soutěž, takže není divu, že jazykem akce byla angličtina.

Průvodcem setkání, jehož se účastnila také prorektorka pro evropské záležitosti **Lenka Rovná**, byl prorektor pro vědu a výzkum **Jan Konvalinka**, strůjce a hybatel programu *Primus*. Dle něj jde o jedinečný nástroj a příležitost k zakládání nových vědeckých skupin, která nemá v českém univerzitním prostředí obdoby. Sázka na mladé osobnosti, které přicházejí na UK ideálně se zahraničními zkušenostmi, je tím, co dává staleté univerzitě novou krev, život.

S ambicí stát se pravými lidry

Významnou posilou je například astrofyzik **Ondřej Pejcha**, jenž byl dalším z řečníků. Poté, co roku 2013 získal v USA doktorát na Ohio State University, působil na slavném Princetonu a byl též příjemcem stipendia vesmírné agentury NASA. Co se stalo, že se před pár lety vrátil na mateřskou Matematicko-fyzikální fakultu UK?

„Umožnil mi to program *Primus* s . Tím pro mne vzniklo místo i zajištění chodu týmu. Přišel jsem do Prahy v září 2017 a rok nato získal od Evropské výzkumné rady takzvaný ERC Starting grant na výzkum interakce dvojhvězd,“ líčí Pejcha v připravovaném čísle univerzitního magazínu Forum, které již brzy vyjde.

V Karolinu předával Pejcha své zkušenosti kolegům. Představil jednak svůj výzkum, ale pojednal také o cestě, jakým lze tak prestižní grant v hodnotě desítek milionů korun získat. „Myslím si, že naše univerzita by neměla reagovat jen na dění v této zemi a Evropě, ale každý z nás by měl usilovat o to, stát se globálním lídrem a dělat věci lépe, než kdokoliv jiný na této planetě,“ řekl Pejcha. Prorektor Konvalinka, sám přední vědec a chemik, v nadsázce dodal, že zlato pochází z hvězd, takže stejně tak *Primus* by měl být zdrojem pokladů na univerzitě.

Dalším z vystupujících byl **Jiří Klimeš**, rovněž z „matfyzu“, jenž patří spolu s Pejchou k příjemcům *Primusu*, kteří následně uspěli ve tvrdé soutěži o ERC granty. Podařilo se to také biologům Matyáši Fendrychovi a Filipu Kolářovi z Přírodovědecké fakulty UK. Mimo jiné proto, že takovýmto mladým nadějím řadu let pomáhá profesor Zdeněk Strakoš z MFF UK, dlouholetý člen panelů Evropské výzkumné rady, jenž v součinnosti s Technologickým centrem AV ČR a s dalšími tvořivými kolegy pořádá i speciální přípravné workshopy.

Jak hodnotí *Primus Day* a celou související univerzitní aktivitu? „Primus, který je v českém prostředí jedinečný, dává mladým vynikajícím talentům samostatnost a možnost vytvářet už v raném stadiu kariéry svůj vlastní tým a pracovat ve směru, který si sami určí,“ řekl Strakoš univerzitnímu portálu iForum. „Je nebyrokratický, směřuje ke kladení si zásadních otázek a rozmýšlení práce na mnoho let dopředu. Svým způsobem je analogický – v menším měřítku, samozřejmě – s programem Evropské výzkumné rady a utváří dobré podmínky pro budoucí žadatele o další významné mezinárodní projekty,“ doplnil profesor Strakoš.

Šance a „lano“ pro mladé

Program *Primus* velmi pozitivně hodnotí řada oslovených mladých vědců. Je mezi nimi kupříkladu **Klára Hlouchová** z Katedry buněčné biologie Přírodovědecké fakulty UK. Spolu s dalšími 21 mladými vědci z UK zahájila svůj projekt k 1.

lednu 2020. Kupříkladu **Martina Čečková** z Farmaceutické fakulty UK se zaměří na výzkum lékové rezistence u akutní myeloidní leukémie, **Ilona Tietzová (Roušalová)** z 1. lékařské fakulty na role mitochondriálních dysfunkcí u karcinomu plic a **Martin Setvin** z „matfyzu“ na povrchy feroelektrických perovskitů. Vědci vesměs považují za ideální, že díky flexibilnímu rozpočtu je možné reagovat na vývoj projektu a uzpůsobit přístup k jeho řešení podle průběžných výsledků. To samo o sobě poskytuje ideální půdu pro definici inovativních a originálních projektů, které jsou nutné například pro získání významnějších mezinárodních grantů.

Ovšem úspěšní nejsou zdaleka jen přírodovědci. Už v roce 2018 dostal *Primus* třeba **James J. Tufano** z Fakulty tělesné výchovy a sportu UK, který se zabývá inovativními metodami kondičního cvičení pro stárnoucí populaci. „Zvláště se zaměřuji na to, jak mohou starší lidé zrychlit svůj pohyb,“ uvedl Tufano v Karolinu.

Od ledna 2020 se na Filozofickou fakultu UK vrací ze Stockholmské univerzity jazykovědkyně a skandinavistka **Anežka Kuzmičová**, která se bude v Ústavu českého jazyka a teorie komunikace FF UK věnovat výzkumu prožívaného dětského čtenářství.

„Chtěla jsem pracovat v týmu, který by byl i nějak formalizovaný. Až dosud jsem totiž měla individuální postdok, poslední dva roky působila v Bristolu a všechny kontakty i spolupráce závisely na mé osobní iniciativě, šlo o neformální akademické spolupráce, neposvěcené velkým grantem,“ vysvětluje Kuzmičová, co ji vedlo ke zformování svého čtyřčlenného týmu. Loni ji švédský ekonomický magazín Fokus ocenil ve svém žebříčku pro sledované období jakožto nejcitovanější humanitní vědkyni ve Švédsku.

Letošní přihlášky do dubna

Celkově už ve čtyřech ročnících dosáhlo na *Primus* zhruba devadesát vědců Univerzity Karlovy, přičemž v posledním roce šlo o 22 nadějných „group-leaderů“. Nejúspěšnější byli experti z Matematicko-fyzikální fakulty UK (6), Přírodovědecké fakulty UK (5) a 1. lékařské fakulty UK (4). Pátý ročník výzvy *Primusu* odstartuje 1. března; mezním termínem pro podání přihlášek je 20. duben 2020. Řešení udělených tříletých projektů začne 1. ledna 2021.

- [Více o pátém ročníku soutěže Primus](#)
- [Obsáhlý rozhovor s Janem Konvalinkou o excelentní vědě](#)